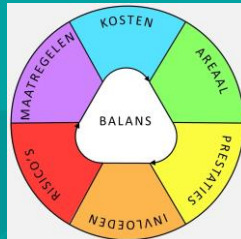

gemeente
Het Hogeland

Groenbeleidsplan

Evaluatie 2023

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Ambities	4
2. Beheer	9
3. Kappen en herplant.....	12
4. Middelen.....	13
5. Organisatie.....	15
6. Communicatie groen.....	17
7. Aanbevelingen	18

Inleiding

Het huidige Groenbeleid bestaat uit een beleidsplan en een beheervisie, samen noemen we dit het Groenbeleidsplan (afgekort tot GBP). Deze is 30 juni 2021 door de raad vastgesteld. Periodiek evalueren is in het GBP opgenomen als onderdeel van de werkwijze. Dit is de eerste keer dat we de actuele situatie vergelijken met de uitgangspunten van het GBP. De uitkomsten zullen met de raad worden gedeeld.

Binnen het team IBOR-Infra is men druk bezig met het opstarten van een integrale beleidsontwikkeling. Met een integraal beleid voor de openbare ruimte kunnen we gericht beleidskaders opstellen voor de buitenruimte, waarmee meteen rekening wordt gehouden met alle aspecten. De evaluatie zorgt voor nieuwe inzichten over het groenbeleid, wat toegepast kan worden in het integrale beleid.

De evaluatie gaat niet alleen over harde cijfers zoals beheerkosten of areaalontwikkeling. We kijken daarnaast naar de overige resultaten. Met name in hoeverre invulling is gegeven aan de ambities zoals door de raad vastgesteld. En welke aspecten daarbij een rol spelen.

Aanvullend is gekeken naar nieuwe ontwikkelingen, voortschrijdend inzicht en raakvlakken met overig beleidsvelden. Met aanbevelingen wordt geadviseerd op welke punten het groenbeleid gecontinueerd en of bijgestuurd kan worden.

Leeswijzer:

In hoofdstuk 1. **Ambitie** is teruggeblikt op de ambities zoals in het GBP verwoord. Hoofdstuk 2. **Beheer** gaat over beheeraspecten waaronder areaalontwikkeling en kwaliteit. **Kappen en herplant** wordt behandeld in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4. Kijken we naar de **middelen**. Hoofdstuk 5. gaat over **Organisatie** (IBOR). **Communicatie** komt in hoofdstuk 6. aan de orde en in hoofdstuk 7. staan een aantal **Aanbevelingen**.

1. Ambities

De onderstreepte tekst is een ambitie zoals opgenomen in het groenbeleidsplan. Cursieve tekst verwijst naar het coalitieakkoord.

Het Hogeland bewaakt de kwaliteit van het groen

In het coalitieakkoord is dit als volgt verwoord: *“We blijven ons groenonderhoud zo vormgeven, dat we een aantrekkelijke, opgeruimde leefomgeving houden en dat dit de biodiversiteit en het natuurlijk leven stimuleert, zonder dat het ten koste gaat van de verkeersveiligheid.”*

Een belangrijk onderdeel van het groenbeleid is de door de raad vastgestelde ambitie wat betreft de groenkwaliteit. Welk beeld willen we waar bereiken, en hoe netjes, schoon en veilig moet het dan zijn? Op basis hiervan zijn keuzes gemaakt en werkzaamheden gedaan. Hebben we bereikt wat we willen? Om dit te onderzoeken en rapporteren is de C van check deel van de PDCA-cyclus: Plan - Do - Check - Act: het instrument hiervoor is monitoren.

Het monitoren bestaat in de praktijk voornamelijk uit visuele waarnemingen van IBOR-Uitvoering (nieuwe benaming van team Beheer en Onderhoud). Dit gebeurt nog niet planmatig en het resultaat ervan is niet vastgelegd. Dat betekent niet dat het geen effect heeft. De waargenomen afwijkingen leiden ook zo tot ingrijpen. Feit is wel dat een planmatige aanpak, rapporteren, en bijsturen op basis van een vaste systematiek wenselijk is. We zien dit als een belangrijk verbeterpunt en doorontwikkeling van het beheer.

Monitoren van biodiversiteit heeft momenteel niet onze aandacht. Kijkend naar de ambitie op dit gebied zal dat wel nodig zijn. Er kan hierbij zowel gekozen worden voor monitoren door een externe partij als door de eigen organisatie. Het laatste heeft mogelijk als nadeel dat er minder objectief beoordeeld wordt en daarnaast de nodige toch al schaarse tijd kost. Uitbesteding garandeert eerder een objectieve beoordeling en uniforme aanpak, maar vraagt tegelijk extra middelen. Een inhoudelijke toelichting op de ontwikkeling van de kwaliteit is opgenomen in hoofdstuk 2. Beheer.

Uitgangspunt bij ontwikkelingen en beheer is het vergroten van natuurwaarden.

In het coalitieakkoord is dit als volgt verwoord: *“Waar we (in de woonomgeving red.) de biodiversiteit vergroten, zodat we onze woonomgeving ook voor planten en dieren verrijken.”*

Bij de ambitie om natuurwaarden te vergroten is weten wat we hebben van belang. We hebben dit nu onvoldoende in beeld waardoor mogelijk niet de juiste keuzes worden gemaakt. Vervolgens is het meten van de resultaten en op basis daarvan bijsturen van het beheer de bekende stip op de horizon. Ook het meewerken aan (inwoner)initiatieven op dit gebied is vaak niet gebaseerd op voldoende terreinkennis maar ontstaat eerder door tegemoet te willen komen aan het initiatief.

De inrichting van openbaar groen is grotendeels nog traditioneel. Ze bestaat uit een aantal beheergroepen (gazon, heesters, bosplantsoen, bermen) die niet alleen weinig variatie laten zien, maar, nog steeds, overwegend op een traditionele, uniforme wijze beheerd worden.

Het besef dat meer natuurwaarden en biodiversiteit gebaat zijn bij een andere inrichting en beheer is een goed begin maar vraagt tegelijk nog ‘zendingswerk’. In de praktijk is het, in toenemende mate, al een belangrijk aandachtspunt bij herinrichting. Dit blijft een doorlopend, en vooral ook langdurig proces. Resultaten zullen geleidelijk zichtbaar worden.

Nieuw groen, vaak onderdeel van een ruimtelijke ontwikkeling, zou met het oog op natuurwaarden en biodiversiteit idealiter meteen optimaal ingericht kunnen worden. In de praktijk is dit nauwelijks het geval. De exploitatie van deze plannen is sterk gericht op opbrengst door kavelverkoop. Openbaar groen is dan, ondanks door de raad vastgesteld groenbeleid, regelmatig het sluitstuk. Een voorbeeld is het in kunnen richten van natuurvriendelijke oevers van een watergang. Dit verlangt geleidelijk aflopende oevers en daarmee extra ruimte. De exploitatie houdt onvoldoende rekening met groene ambities, bijvoorbeeld het opvangen van regenwater in wadi's of beplanting. Er zijn veel natuurlijke oplossingen voor klimaatadaptatie, waarbij de biodiversiteit ook wordt versterkt.

Onderdeel van het GBP is een beheervisie. Specifiek op beheergroepen gerichte beheerplannen moeten nog worden gemaakt. In 2024 maken we daar een begin mee. Dat betekent dat het huidige beheer nog onvoldoende rekening houdt met natuurwaarden. Het ombuigen van traditionele werkmethoden vraagt in meerdere opzichten veel tijd. Dit komt bijvoorbeeld door lopende contracten, beschikbaar materieel, kennis en begeleiding.

Het huidige beheer is sterk gericht op beeldkwaliteit. Deze gaat vooral uit van traditionele beheerprincipes. En uitbesteed werk is veelal gebaseerd op frequenties en hoeveelheden (RAW-bestek). Maar zijn deze vormen wel geschikt als het gaat om natuurwaarden en klimaatadaptatie?

In de voorjaarsnota 2023 is incidenteel € 50.000 opgenomen voor het vergroten van biodiversiteit. Dit budget wordt ingezet voor een verkenning, dus zaken als inventarisatie, planvorming en werkvoorbereiding.

Het Hogeland streeft naar versterken van groenstructuren en onderlinge verbindingen.

Het Hogeland heeft haar belangrijkste groenstructuren nog niet in beeld gebracht. Het GBP heeft dit al wel als een vervolgstap (groenstructuurplan en -kaart) benoemd. De vast te stellen groenstructuren kunnen vervolgens opgenomen worden in de toekomstige omgevingsplannen. Het is dan tegelijk een afwegingskader voor een aanvraag omgevingsvergunning kappen: Nadere regels bewaren houtopstanden is daar al op voorbereid. We willen dit in 2024 kunnen oppakken.

Er zijn op een aantal plekken bomen aangeplant die bestaande boomstructuren versterken. Hiervoor is gebruik gemaakt van een subsidieregeling van het Waddenfonds (Bomen in het waddenlandschap). Een voor de gemeente financieel aantrekkelijke regeling waar in 2021 en 2022 gebruik van is gemaakt. Een knelpunt is dat de voorbereiding veel tijd vraagt. Het project eindigt in principe in 2023. Het is nog niet bekend of dit een vervolg krijgt. We hebben ervoor gepleit dat bij een vervolg de voorbereidingskosten ook subsidiabel zijn.

De aanwezigheid van kabels en leidingen botst nogal eens met voorgenomen aanplant van (meer) bomen. Overigens ondervinden we ook bij renovaties en groot onderhoud van bijvoorbeeld riolering en nutsvoorzieningen dat er tegengestelde belangen zijn. Meerdere gemeenten ervaren dit probleem. De Stichting Bomenwacht Groningen onderzoekt hoe de gezamenlijke gemeenten daarmee om kunnen gaan.

Groene 'afvalstromen' beschouwen we als groene grondstoffen: circulair.

Duurzaam is een begrip dat in het coalitieakkoord veelvuldig is te lezen. In het GBP is in dat kader een proef met Bokashi genoemd als voorbeeld van hoe we groenafval kunnen hergebruiken. Dit bestond voor ons alleen uit het leveren van bermmaaisel. De proef is inmiddels beëindigd, dit met name omdat er te veel onzekerheden zijn. Met name betreft het risico dat met aaltjes besmet product op akkers terecht zou kunnen komen. Dit kan juridische en financiële gevolgen hebben.

Een vaak gehoorde aanname is dat hergebruik van groenafval zowel duurzaam als kosten besparend is. In het najaar van 2022 is een eerste aanzet gegeven voor onderzoek naar mogelijkheden voor het verwerken van onze eigen groene afvalstromen. Dat gaat met name over berm- en slootmaaisel en houtsnippers. Er is inzicht nodig in zowel praktische, juridische als financiële aspecten. Om dit zorgvuldig te kunnen doen verwachten we op zijn vroegst vanaf 2024 keuzes te kunnen maken.

We hebben ons in januari 2023 door Collectief Midden Groningen - Vereniging van Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer - laten informeren over een samenwerkingsverband met 120 deelnemende boeren in gemeente Súdwest-Fryslân. Naar aanleiding hiervan is op kleine schaal een proef gestart met drie boeren. De geleverde afvalstroom wordt door boeren zelf, op eigen terrein, omgezet in compost volgens een gecontroleerde methode (CMC: Controlled Microbiological Composting), en daarna voor eigen gebruik benut. De eerste resultaten zijn positief!

Het is evident dat er koppelkansen zijn. Met het nog veel toegepaste klepelen - dit is het verhakselen van maaisel - kan geen materiaal worden afgevoerd. Het zou de gemeente dwingen een andere maaimethode te kiezen. Dat sluit volledig aan bij de ambitie om met maai-beheer meer te sturen op biodiversiteit. Boeren zoeken naar alternatieven voor kunstmest. Verder zijn er aanwijzingen dat door toepassing van CMC-compost op grasland daar een toename is van weidevogels. Verder wordt er lokaal verwerkt wat transportafstanden beperkt.

De andere kant van het verhaal is dat we een raamovereenkomst hebben voor het maaien van bermen. Dit is voor een groot deel nog gebaseerd op klepelen. Overigens beheren we een klein areaal al ecologisch zodat een kleinschalige proef haalbaar zou kunnen zijn. Het is aannemelijk dat structureel invulling geven aan deze ambitie alleen mogelijk is met extra middelen. Onderzoek moet uitwijzen welke financiële consequenties gewijzigd beheer heeft.

Het Hogeland werkt samen met inwoners aan het groen.

Ruimte bieden, letterlijk en figuurlijk, is een belangrijk uitgangspunt hoe Het Hogeland inwoners wil betrekken bij de openbare ruimte. In het coalitieakkoord lezen we onder meer:

“... ruimte geven voor gesprek en dialoog aan het begin van het proces.”

We proberen inwoners te stimuleren actief te worden in het beheer en onderhoud van openbaar groen. Een belangrijke schakel tussen inwoners en IBOR zijn de dorpencoördinatoren. Eerst gehinderd door de beperkingen van de Covid-pandemie is, na een eerder uitstel, in maart 2022 een groene vrijwilligersmarkt georganiseerd. Het doel was inwoners kennis te laten maken met bestaande initiatieven, informatie te geven over mogelijkheden en hoe de gemeente kan faciliteren. De opkomst was niet groot maar de deelnemers waren wel enthousiast over het initiatief. Bestaande initiatieven geven aan gebaat te zijn bij onderling contact.

Als gemeente participeren we regelmatig in initiatieven van inwoners: overheidsparticipatie. We bieden advies en begeleiding, en zo nodig stellen we randvoorwaarden: ja mits. Niet alles kan! Het antwoord is af en toe nee. De ervaring leert dat er heel regelmatig initiatieven zijn voor groen. Dit alles vraagt relatief veel tijd.

Afhankelijk van de schaal van herinrichting denken inwoners mee in plannen die we als gemeente zelf maken: inwonerparticipatie. Bij kleine werken ligt dit niet altijd voor de hand. Bij ruimtelijke ontwikkelingen is dit vrijwel altijd de standaard werkwijze. Vaak worden tijdens informatiebijeenkomsten keuzes voorgelegd waar men uit kan kiezen of vormt de inbreng van inwoners input voor planvorming.

Als inwoners zelf aan de slag willen in de openbare ruimte kan een plus bovenop het vastgestelde ambitieniveau worden bereikt. Inwoners ervaren dit soms als een verkapte bezuiniging.

Dit is niet terecht. Het heeft wat betreft de begroting immers ook niet geleid tot een extra taakstelling. De inspanning van vrijwilligers is vooral bedoeld om iets extra's te bereiken. Dat kan een hogere kwaliteit zijn maar ook een andere vorm van beheer. Afspraken worden vastgelegd in een beheerovereenkomst.

Als er al tijd bespaard is wordt deze op een andere plek weer ingezet. Begeleiding van vrijwilligers vraagt tijd en gaat ten koste van andere werkzaamheden. Vrijwilligers inzetten voor groenonderhoud betekent geen afname van het totaal aantal benodigde productieve uren.

Het Hogeland betreft de 'groene belangen' vroegtijdig in de ruimtelijke planvorming en zorgt voor een evenwichtige afweging.

In het coalitieakkoord is dit als volgt verwoord: *“Een grote waarde van Het Hogeland is dat het groen overal binnen handbereik is, zeker buiten de dorpen. Een groene leefomgeving is een stimulans voor een gezonder leven. Daarom zetten wij ons ook in voor zoveel mogelijk groen in onze dorpen: beplanting en bebouwing moeten samen op gaan.”*

Vroegtijdig kun je verschillend interpreteren. In het GBP staan kaders voor toekomstige beleidsregels om bomen en groen te beschermen. Ondertussen is 'Nadere regels bewaren van houtopstanden' door het college vastgesteld (1 februari 2022). Onderdeel hiervan is dat bij ruimtelijke ontwikkelingen, vanaf de initiatieffase, een Boom Effect Analyse (BEA) verplicht is. Daarmee is beoogd dat zo goed mogelijk rekening wordt gehouden met waarden van aanwezige bomen en groen. Bij de afweging groen of bomen wel of niet te kappen wordt overlegd. Een integrale afweging kan in het nadeel van groen uitvallen. Dat betekent dat er soms geen alternatief is anders dan het te verwijderen. Er wordt altijd gestreefd naar minimaal een neutrale groenbalans. De Nadere Regels hanteren dit ook als uitgangspunt. Eventueel kan dit door financiële compensatie.

Een aandachtspunt bij het bewaren van houtopstanden is het beschermen van bomen waarbij geen kapvergunning nodig is en hoe dit wordt geborgd. Bijvoorbeeld bij een verbouwing of bestrating aanleggen. Vaak wordt hier geen rekening gehouden met aanwezige bomen en de bijbehorende bescherming die hierbij hoort als er werkzaamheden binnen de kwetsbare zone plaatsvinden.

In de praktijk zijn plannen regelmatig in een vergevorderd stadium zodat aanpassen ervan lastig of zelfs vrijwel onmogelijk is. Daarbij wordt druk ervaren toe te geven aan invloed van andere belangen bijvoorbeeld: stedenbouwkundig, nutspartijen, financieel of planning. Er zijn regelmatig beslissingen genomen waardoor groene belangen en ambities op achterstand komen te staan. Groen krijgt vaak te laat aandacht. Regelmatig zijn huizen en straten dan al ingetekend. Bestaand groen en bomen zijn dan weleens “lastig”.

Doordat een project een afgebakend gebied betreft is bovendien de groene samenhang met een groter geheel zelden een overweging. Denk daarbij aan het kunnen maken van robuuste overgangs- en verbindingzones, of een opgave voor meer bomen zoals de provinciale opgave 'Bos en Hout'. Dit frustriert het uitvoeren van ambities. Mogelijk biedt het Lokaal Programma, onderdeel van NPG, koppelkansen.

Een repeterend knelpunt is dat het tempo waarmee een project vordert niet voor alle betrokkenen haalbaar is. Dat gaat ten koste van de kwaliteit; tijdsdruk om een project binnen afgesproken tijd af te ronden speelt daarbij een rol. De oorzaak is dat de werkvoorraad van betrokken medewerkers aanzienlijk groter is dan wat met de beschikbare tijd haalbaar is. Medewerkers ervaren dit als een groot knelpunt. Binnen het groenteam is te weinig capaciteit om alle vraagstukken op te pakken, er zijn meer werknemers nodig.

In het groenbeleidsplan is opgenomen dat IBOR-Uitvoering nieuw groen alleen in beheer kan nemen als er een beheerparagraaf is. Belangrijk onderdeel ervan is dat er voor het extra areaal middelen beschikbaar zijn. We constateren dat het implementeren van beheerparagrafen nog niet gelukt is.

De vertaling van ambities - door de raad vastgesteld - naar stedenbouwkundig ontwerp en uiteindelijk naar uitvoeringsplannen kan beter. Dat groene ambities in ruimtelijke plannen extra ruimte en middelen vragen is een consequentie die waarschijnlijk onderschat of, in het ergste geval, genegeerd wordt. Zo lang bij ruimtelijke ontwikkelingen de verkoop van vierkante meters leidend is kan niet verwacht worden dat tegelijk groene ambities optimaal ruimte krijgen.

Functies groen

In het coalitieakkoord is dit als volgt verwoord: *“Onze woon- en leefomgeving is op orde. We hebben hier volop frisse lucht, ruimte om te wandelen en te fietsen, het groen is binnen handbereik.”*

Groen heeft meerdere functies. In het GBP zijn de volgende functies beschreven: structuur, ecologie, verfraaien, recreëren en klimaat. Met de evaluatie van ambities zijn structuur (groenstructuren en verbindingen versterken) en ecologie (natuurwaarden en biodiversiteit als uitgangspunt) besproken.

Verfraaien en recreëren zijn functies van groen die bijna als vanzelfsprekend worden meegenomen bij (nieuwe) inrichting van openbare ruimte.

Van verfraaien, de esthetische aspecten van groen, kunnen we wel concluderen dat de inrichting de laatste decennia, als gevolg van kostenbesparing, sterk is versoberd. Dit heeft niet alleen geleid tot een afname van groen, maar ook tot een minder gevarieerd beeld. Daarmee is veel groen nu eenvoudiger en efficiënter te onderhouden maar neemt tegelijk de natuurwaarde en biodiversiteit af.

Veranderend klimaat maakt dat bij de inrichting van openbare ruimte groen steeds nadrukkelijker een functie heeft. Dit betreft onder andere het vastleggen van CO₂ en fijnstof. Verder is het tijdelijk bufferen van neerslag steeds vaker onderdeel van een groenontwerp. Hiervoor worden bijvoorbeeld op meerdere plekken wadi's toegepast.

Ook hittestress kan in bebouwd gebied reden zijn voor meer groen. In het coalitieakkoord staat:

“Waar we vanwege regulier onderhoud of dorpsvernieuwing aan de slag moeten met de aanleg en (her)inrichting van straten pleinen en groene ruimtes, kiezen we voor oplossingen die rekening houden met het veranderende klimaat en die de natuurwaarden vergroten. Dat betekent voldoende ruimte voor water in tijden van (extreme) neerslag en voldoende groen om hittestress in sterk bebouwde gebieden te voorkomen.”

Landelijk is er met het oog op klimaatverandering een opgave voor meer bos en bomen. We volgen de ontwikkelingen van het provinciale plan 'Bos en Hout'. Dit heeft niet geleid tot concrete plannen van de gemeente. Staatsbosbeheer heeft bij Den Andel (omgeving Rixona) een bestaand bosje uitgebreid. Een deel is gerealiseerd door een bijdrage van HHL. Hiermee is ook een herplantplicht van 1,5 ha ingevuld. Dit is ontstaan door aanleg van het Boukemapark in Uithuizen door de voormalige gemeente Eemsmond.

2. Beheer

Areaalontwikkeling

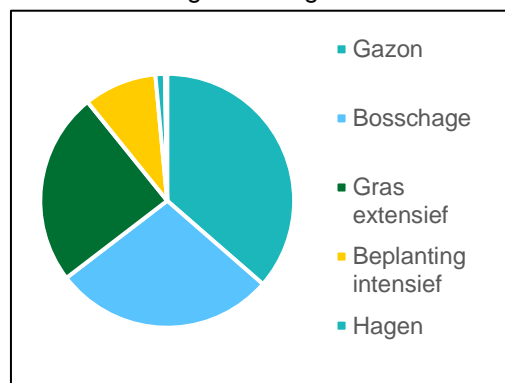
Dit gaat over de arealen die in de begroting zijn toegerekend aan openbaar groen. Bermen, watergangen, sportvelden en deels begraafplaatsen (afpraak in begraafbeleid) zijn hierin niet opgenomen. Deze groene arealen zijn in de begroting niet toegerekend aan openbaar groen.

beheergroep	eenheid	jaar bron data		verschil -/+	toelichting verschillen
		2020	2022		
Gazon	m ²	2.593.694	1.620.785	-972.909	Veel gazon omgezet naar extensief gras en bosschage.
Bosschage (bosplantsoen)	m ²	929.202	1.255.672	326.471	Toename vooral in woongebied en buitengebied.
Gras extensief	m ²	669.384	1.095.238	425.854	Verskil betreft grotendeels areaal binnen de kom. Bermen worden namelijk bij wegen gerekend.
Beplanting intensief	m ²	435.077	414.233	-20.844	Veel mutaties
Hagen	m ²	35.262	53.544	18.282	Met name in buitengebied.
Totaal oppervlakte	m ²	4.662.618	4.439.471	-223.147	Verskil is bijna 5%.
Bomen	st.	35.021	35.537	516	Bij inspecties opgenomen ontbrekende bomen in data.
Half verharding	m ²	94.258	13.058	-81.200	Verskil betreft deel toegerekend aan kostensoort wegen.

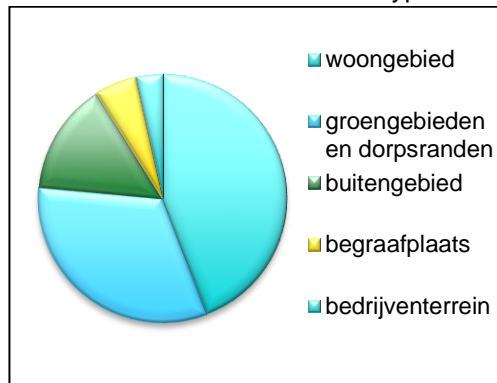
Areaalontwikkeling

Een afname van het areaal openbaar groen met 5% lijkt veel. Zeker als je dat in m² uitdrukt. Hier moet wel bij vermeld worden dat het omgezette gazon naar extensief gras of bosschage juist zorgt voor een grotere biodiversiteit en een ecologische kwaliteit. In het GBP staat dat het optimaliseren van beheerdata nog de nodige aandacht vraagt. Dit proces vordert maar vraagt nog steeds onze aandacht. Dit betekent dat een vergelijking van hoeveelheden met eerdere jaren weinig zegt. Door areaal bijvoorbeeld toe te wijzen aan een andere begrotingspost ontstaan er hier en daar flinke verschuivingen. Dat groen is er nog steeds wel, maar wordt niet benoemd als openbaar groen. We verwachten dat het nog een aantal jaren duurt - naar schatting tot 2025 - voor we areaalontwikkeling echt goed kunnen analyseren.

Onderstaande grafieken geven een actueel beeld van de arealen naar beheertype en structuurgebied.

Areaal per beheertype

Areaal per structuurgebied

Zorgplicht

In het GBP is benoemd dat periodieke inspecties - boomveiligheidscontroles (BVC) - de basis vormt om te kunnen voldoen aan onze zorgplicht. Er is door het raadsbesluit Groenbeleidsplan nu jaarlijks structureel € 25.000 beschikbaar om hierin te voorzien. Vanaf mei 2022 maken we gebruik van een raamovereenkomst en inspecteren we jaarlijks ongeveer 1/3 van de bomen.

Daarnaast is een besluit genomen voor incidenteel budget om in 2021 t/m 2023 achterstallig onderhoud van bomen weg te kunnen werken. In 2022 is dit aanbesteed en najaar 2022 is de uitvoering gestart. De geraamde kosten, drie jaarschijven van € 45.000, zijn gebaseerd op een random steekproef van 10% van de bomen. Het is gebleken dat met dit budget niet alle achterstanden zijn opgelost. Daarom zijn we van plan om een structureel budget voor boomonderhoud aan te vragen, hiervoor zijn we een financiële planning aan het opstellen.

Kanttekening is dat onze bomenploeg prioriteit geeft aan het afhandelen van meldingen en niet volledig is gericht op planmatig boomonderhoud. Mogelijk ontstaan daardoor nieuwe achterstanden.

Kwaliteit

In onderstaande tabel is weergegeven hoe de actuele groenkwaliteit zich gemiddeld verhoudt tot de vastgestelde ambitie. Dit is gebaseerd op waarnemingen van IBOR-Uitvoering en IBOR-Infra.

structuurgebied	woonwijk	Bedrijven terrein	groengebied en dorpsranden	bijzondere locaties ¹	buitengebied
Vastgesteld kwaliteitsniveau	B	B	C	B	C
cijfermatige bandbreedte	5,5-7,5	5,5-7,5	3,5-5,5	5,5-7,5	3,5-5,5
Actueel kwaliteitsniveau	B	B	C	B	C
rapportcijfer	5,7	5,7	5,0	6,2	5,0

Kwaliteitsontwikkeling

Gemiddeld voldoet het resultaat aan de ambitie zoals die is vastgesteld. Wel is enige nuancering nodig. Piekbelasting door met name seizoens- en weersinvloeden leiden regelmatig enige tijd tot negatieve uitschieters. Dit valt het meest op in woonwijken en op bijzondere locaties zoals begraafplaatsen.

Groengebieden, dorpsranden en het buitengebied scoren relatief hoog. Dat komt vooral doordat het grotendeels bestaat uit relatief eenvoudig te beheren groen. Aandachtspunt daar zijn landschappelijke beplantingen, bosjes, bomen en bosplantsoen. We constateren dat daar de nodige achterstand is ontstaan. Dat resulteert bijvoorbeeld in veel bosjes zonder een complete opbouw met een kruidstruik- en boomlaag. Achterstand in boomonderhoud - dit omvat geen bomen in bosjes - krijgt onder tussen al wel extra aandacht.

Ondanks dat de raad voor begraafplaatsen formeel ook kwaliteitsniveau B heeft vastgesteld is meermaals de wens uitgesproken, ook door de raad, dat we dan wel moeten streven naar de bovenkant van de bandbreedte. We zijn van mening dat we het afgelopen jaar wel meer onderscheid hebben bereikt maar een 'vette' B kunnen we het nog niet noemen. De komende jaren zal dit door de kwaliteitsimpuls groen (inzet begrotingsoverschot 2022) nog verbeterd kunnen worden. Cijfermatig is ook hier wel voldaan aan de vastgestelde groenkwaliteit.

¹ Dit bestaat uit begraafplaatsen, dorpscentra en individuele locaties.

Meldingen openbaar groen

Het aantal meldingen is weergegeven zoals geregistreerd. Per categorie zien we per jaar behoorlijke verschillen. Als we inzoomen op de meldingen kunnen we stellen dat de aantallen en verschillen per jaar niet per se een directe relatie hebben met de behaalde kwaliteit. Meldingen zijn niet altijd juist geregistreerd. Ze bevatten bijvoorbeeld wensen voor aanplant of dubbele meldingen.

De categorie begraafplaatsen bevat meldingen over zowel graven, groen als onkruidbestrijding op paden. Of het lagere aantal meldingen over groen op begraafplaatsen daarmee het gevolg is van een andere aanpak is op basis van één jaar niet te zeggen maar is uiteraard wel positief.

categorie	2020	2021	2022
bomen	326	271	414
plantsoen	597	843	699
begraafplaatsen	41	52	28
totaal	964	1.166	1.141

Meldingen openbaar groen

Invasieve exoten

Deze soorten kunnen problemen veroorzaken in de natuur, bijvoorbeeld als ze inheemse soorten wegconcurreren of nieuwe ziektes met zich meebrengen. Dergelijke exoten noemen we invasief. Naast ecologische effecten kan er ook schade en overlast ontstaan. De bestrijding van veel van deze plantensoorten is lastig. Beleidsmatig is besloten dat we niet in alle situaties kiezen voor bestrijding. We beoordelen per situatie of bestrijding noodzakelijk is.

Een soort die voor overlast en schade zorgt is Japanse duizendknoop. Het ontbreekt ons aan praktijkervaring om beschikbare methoden goed te kunnen beoordelen op voor- en nadelen. Het bedrijf Weedfree heeft voor ons, in 2022, op meerdere locaties Japanse duizendknoop bestreden. Hierbij zijn verschillende methodes toegepast: heet water, elektrocuteren, bevriezen en aanprikken van wortels (i.c.m. stroom). Voor de korte termijn lijkt de aanpak in alle gevallen succesvol. Monitoren in 2023 moet uitwijzen of dit voldoende is geweest en welke aanpak het beste is. Ook kijken wij of we dit structureel willen aanpakken, maar dan moeten eerst alle locaties met invasieve soorten in beeld worden gebracht.

Als er vaker dergelijke, veelal specialistische en arbeidsintensieve maatregelen nodig zijn, dan is dit niet met reguliere middelen mogelijk. Doordat het steeds maatwerk betreft, en de kosten per aanpak verschillen, is niet te voorzien wat meer inzet zou kosten. De begrootte kosten van beheer en onderhoud gaan over regulier werk en zijn niet berekend op incidentele, niet voorziene werkzaamheden.

Kwaliteitsimpuls groen

De raad heeft besloten (2 maart 2022) € 430.000 van het begrotingsoverschot 2022 te bestemmen voor groenonderhoud. Het doel is om de kwaliteit met eenmalige maatregelen te verhogen, de nadruk ligt hierbij op begraafplaatsen.

Alle begraafplaatsen zijn medio 2022 geïnteriseerd en in 2023 beginnen we met de eerste werkzaamheden. Het grote aantal begraafplaatsen betekent dat er op basis van urgentie keuzes gemaakt worden in wat we wel of niet kunnen uitvoeren. Waar mogelijk doen we dit zelf maar grotendeels betreft het uitbesteed werk. De beschikbare formatie is onvoldoende om een dergelijke klus zelf te doen. Dit geldt zeker ook voor de voorbereiding ervan. We kunnen voor de uitvoering eventueel gebruik maken van medio 2022 afgesloten raamcontracten voor incidentele groenklussen.

3. Kappen en herplant

Februari 2022 zijn beleidsregels voor kappen en herplant - 'Nadere regels bewaren van Houtopstanden' - vastgesteld. De daardoor ontstane ruimere vrijstellingen hebben gezien het sterk afgenomen aantal aangevraagde vergunningen effect. Genoemde aantallen betreft zowel aanvragen van inwoners, bedrijven als de gemeente zelf. Opgemerkt moet worden dat het werkelijke aantal hoger is maar dat betreft dan door vrijstellingen onnodig geworden aanvragen.

kapvergunningen			
jaar	2020	2021	2022
aantal	204	211	144
herplantplicht	37	35	54
herplantplicht %	18	17	38

Kapvergunningen en herplantplicht

Tegelijk is in 2022 vaker herplant als voorwaarde gesteld. Bij 38% van de aanvragen is herplantplicht als voorwaarde opgenomen. Dat is vergeleken met voorgaande jaren procentueel meer dan een verdubbeling. Dit lijkt eveneens een gevolg van de 'Nadere regels'. Vaak is de situering en beschikbare ruimte van de grondeigenaar bepalend of een verplichting redelijk is. Voor bomen van de gemeente wordt herplant vrijwel altijd verplicht.

Het aantal keren dat herplant verplicht is zegt niets over het aantal geplante bomen. Dit kan minder zijn dan het aantal gekapte bomen. Ook hiervoor geldt dat verplichte herplant redelijk en vooral zinvol moet zijn. Beter één boom op een goede plek dan meer bomen die zich op termijn niet goed kunnen ontwikkelen.

4. Middelen

Balans nodig en beschikbaar

Het aantal netto beschikbare productieve uren, zoals in 2021 is berekend voor het GBP, is bijgesteld naar peildatum 01-07-2023. Het aantal is gecorrigeerd met personeelsmutaties, urencorrectie op basis van de handleiding overheidstarieven, een hoger verzuimpercentage WSW, en inzet uren van zogenaamde afspraakbanen (50% productief) en beschut werk (30% productief). Daarnaast zijn er uren die eerder onterecht zijn toegerekend aan openbaar groen. Met de fluctuatie van de inzetbaarheid dient elk jaar rekening te worden gehouden. Dit vindt plaats door monitoring. Anticiperend op deze ontwikkeling en het beeld dat er nu is, is het nodig dat de flexibele schil wordt verhoogd. Het tekort benodigd budget van 182.000 is in de voorjaarsnota van 2023 structureel opgenomen.

Balans productieve uren		
	2021	2023
netto beschikbare productieve uren	77.400	74.120
uren waarvoor middelen beschikbaar in begroting	2.900	2.765
totaal beschikbare uren	80.300	76.885
uren nodig ²	80.300	80.900
tekort benodigde uren	0	-4.615

Balans productieve uren

Balans budget inkoop €		
	2021	2023
beschikbaar in begroting	200.000	231.000
benodigd budget uren	103.000	275.000
benodigd budget materialen	98.000	138.000
totaal nodig	201.000	413.000
tekort benodigd budget	-1.000	-182.000

Balans budget inkoop

² Op basis van vastgestelde kwaliteit en actuele arealen.

Groen in (onderhouds)projecten

In ruimtelijke ontwikkelingen wordt groen geraamd als onderdeel van de projectkosten. Bij grotere renovatie- of onderhoudsprojecten, denk aan rioolreconstructies of grootonderhoud van wegen, betreft het regulier beheerbudget voor een specifiek onderdeel. De geraamde kosten bestaan dan in hoofdzaak uit kosten die gemoeid zijn met werkzaamheden voor riolering of wegen. Groen herinrichten als direct gevolg van deze werkzaamheden komen daarmee ook daaraan ten laste.

In de praktijk betekent dit dat groen in combinatie met deze werken hooguit deels vervangen kan worden. Het is alleen voor de leefomgeving en beeldkwaliteit beter, en daarnaast voor de uitvoering ook praktischer, als het groen in een straat als geheel kan worden vervangen.

Team IBOR-Infra werkt met een jaarbudget van € 95.000 voor de herinrichting van groen. De grootte van het budget is historisch ontstaan: eigenlijk is het niet meer dan een optelsom van bedragen zoals ooit door de herindelingsgemeenten bedacht. Het is niet gebaseerd op de werkelijke behoefte. Hiermee vervangen we beplanting, of richten plantsoen anders in, op basis van prioriteiten. Dit betekent dat er bijna altijd meer werk is dan er met dit budget uitgevoerd kan worden. Wanneer we dus daarnaast dit budget willen inzetten als gevolg van andersoortige werken dan is dit budget niet voldoende.

Een mogelijke oplossing van bovenstaande is het in beeld brengen van de omvormingskosten. Groen heeft niet het eeuwige leven. Per type groen kunnen we een goede inschatting maken hoe lang het mee gaat. Ook zijn er voorbeelden hoe dit elders geïnterpreteerd wordt. De systematiek is vergelijkbaar als voor bijvoorbeeld wegen.

Door de omvormingskosten per type groen - dit zijn de beheergroepen - te bepalen kun je in combinatie met arealen en opgeplust met VAT-kosten een jaarlijks benodigd budget bepalen. Door aan elke locatie bovendien de omvormingstermijn te koppelen is het ook mogelijk een meerjarig uitvoeringsplan op te stellen. Het is dan beter mogelijk om integraal met andersoortig werk ook groen volwaardig mee te laten liften.

Vrijwilligers

Op verschillende manieren zijn inwoners actief met openbaar groen. Dat varieert van een complete boomgaard beheren tot het zaaien van bloemenzaad door schoolkinderen, en van het organiseren van een symposium tot het ontwikkelen van een dorps tuin. We proberen dit te stimuleren maar meestal ontstaan initiatieven toch vooral spontaan bij inwoners. We kunnen concluderen dat IBOR niet is berekend om dit op grotere schaal verder uit te rollen. Dat is, naast veel meer communicatie hierover, met name een kwestie van beschikbare tijd. Soms wordt er gebruik gemaakt van inwonersparticipatie bij plannen voor stukken groen binnen de gemeente, zodat inwoners ook kunnen meedenken en hun stem kunnen laten horen.

Met participatie hebben inwoners direct invloed op hun leefomgeving. Op microniveau heeft de inzet van vrijwilligers positieve invloed op de kwaliteit. Tegelijk moeten we ons niet rijk rekenen door te denken aan kostenbesparing, die is waarschijnlijk marginaal. Het is vooral belangrijk om inwoners te betrekken en invloed te geven. Een neveneffect is dat het de sociale cohesie versterkt. Denk daarbij aan zaken als ontmoeting en samenwerking.

5. Organisatie

IBOR/ Uitvoering

Bijna 60% van de voor groen beschikbare productieve uren wordt ingevuld door WSW en doelgroepen. Voor beide groepen geldt dat het niveau van vakkennis en vaardigheden gemiddeld niet zo hoog is als we graag willen. Dit is versterkt doordat uitstroom van WSW naar bedrijfsleven is gestimuleerd. De beschikbare arbeidscapaciteit vanuit de doelgroepen blijft, zowel kwantitatief als kwalitatief, altijd een onzekere factor.

Er is, gezien het grote aandeel van WSW en doelgroepen, relatief veel aandacht nodig voor begeleiding, aansturing, instructie en toezicht. Dat gaat verder dan vakinhoudelijke aspecten. We moeten ons daarom tegelijk afvragen of medewerkers waar dit van verwacht wordt dit kunnen, en willen, invullen. Het vraagt immers heel andere competenties dan verstand hebben van groen. We zien dat hiervoor, onder druk van veel andere taken, vaak niet voldoende tijd is. Dat heeft wezenlijk invloed op het functioneren en rendement van medewerkers en logischerwijs uiteindelijk ook op wat we willen bereiken.

In de groep WSW is geen nieuwe instroom meer. De gemiddelde leeftijd, en daarmee wellicht ook het verzuim, zal hoger worden dan gemiddeld. En daarmee de inzetbaarheid lager.

De gemiddelde ambtelijke medewerker in de uitvoering is behoorlijk honkvast. De gemiddelde leeftijd stijgt ook in deze groep navenant, en daarmee is aannemelijk dat tegelijk de inzetbaarheid daalt.

Het overzicht laat het verwachte personeelsverloop zien van de komende jaren. Het maakt duidelijk dat keuzes nodig zijn hoe daar strategisch mee om te gaan. Feit is dat, uitgaand van een gelijkblijvende ambitie, de hoeveelheid werk niet afneemt maar door areaalvergroting eerder nog toeneemt.

In de basis bestaat de keus uit: wat doen we zelf? En, wat laten we aan de markt over? Dat kan van veel factoren afhangen. Wat willen of moeten we per se zelf doen? Wat kunnen we zelf? Wat is bedrijfseconomisch slim en welke investeringen zijn op welk moment nodig?

Uitstroom van medewerkers en vervanging van materieel vormt vaak een natuurlijk moment voor veranderingen.

Daarbij komt meteen de vraag om de hoek kijken wat vervanging, zowel door extra uitbesteding als door nieuw eigen personeel, financieel betekent. Er is dan immers steeds minder sprake van gesubsidieerde arbeid. Tegelijk is er dan waarschijnlijk sprake van verschil in productiviteit. Bij vervanging, maar dit geldt eveneens voor inhuur, zal de afname van productieve uren leidend moeten zijn en niet het aantal fte's.

Bij dit alles constateren we dat het lastig is aan voldoende opgeleide medewerkers te komen. Instromers kiezen niet snel voor het werken bij een gemeente. Daarbij komt ook nog eens dat er schaarste is op de arbeidsmarkt.

IBOR/ Infra

Team IBOR-Infra is niet in balans als het gaat om werkvoorraad en menskracht. Dit komt in de praktijk met name tot uiting door niet proactief handelen. We kunnen onvoldoende begeleiding bieden bij inwonersinitiatieven en kunnen vaak niet aansluiten bij projecten. Ook krijgt databasebeheer onvoldoende aandacht.

Bovenstaande moet ook gezien worden in het licht van de bestuursopdracht Toekomstbestendige Organisatie. Deze opdracht gaat uit van het herijken van de besturingsvisie, met daarop volgend een doorontwikkeling naar organisatieniveau. Volgens de planning is dit in het najaar van 2024 aan implementatie toe.

Ontegengesteldig ontstaat hier een tegenstrijdigheid in de tijd. Het college wordt geadviseerd om een besluit te nemen in deze. Of de tijdlijn van de bestuursopdracht volgen, óf 'Groen' vooruit trekken op basis van deze evaluatie. Een voorstel hiertoe wordt uitgewerkt in de vorm van een plan van aanpak.

Competenties

In relatie tot ambities is, naast basiskennis, extra aandacht nodig voor specifieke kennis en vaardigheden. Denk hierbij aan het begeleiden van doelgroepen. Het is logisch dat traditioneel beheerd groen andere vaardigheden en kennis vragen dan wanneer je stuurt op natuurwaarden als biodiversiteit. Om goed regie te kunnen voeren is deze kennis ook bij uitbesteding noodzakelijk.

6. Communicatie groen

Informereren

Inwoners, maar ook medewerkers, informeren is van belang. De vele telefoontjes en meldingen laten zien dat groen op de kaart staat, maar ook dat niet iedereen begrijpt waarom we de dingen doen zoals ze gaan. In het najaar van 2022 is de informatie over openbaar groen op de website flink uitgebreid. Overigens is het plaatsen van informatie op de website niet altijd eenvoudig. Regelmatig ontstaat er discussie tussen beheerders van de website en de vakafdeling over de keuze in onderwerpen en welke informatie hier het beste bij vermeld kan worden.

Natuurwaarden vergroten loopt als een rode draad door het GBP. Te vaak wordt de natuur nog gezien als iets dat vooral in bedwang gehouden moet worden. Dat blijkt wel uit de nette versteende tuinen die het straatbeeld nog steeds domineren. Voor veel mensen is dat het referentiekader. Het kost tijd het referentiekader te veranderen zodat inwoners natuurlijk(er) ingericht en beheerd groen meer waarderen. Inwoners, maar toch ook medewerkers, moeten nog meer doordrongen raken van het belang van vergroening.

Meldingen en telefoon

Het KCC kan in principe veel vragen aan de vakafdeling voorkomen. De praktijk laat zien dat zij nog onvoldoende voorzien zijn van informatie. Niet alleen wat betreft antwoorden maar eveneens de verbinding met de juiste persoon. Door ze te voorzien van antwoorden op FAQ - de meest gestelde vragen - worden vragen sneller beantwoord en tegelijk andere medewerkers ontlast.

Af en toe, al dan niet door tijdsdruk, bestaat toch ook de indruk dat het KCC niet voldoende de haar al beschikbare informatie benut.

De normen voor dienstverlening, terugbelverzoeken en afhandelen van meldingen staan regelmatig op gespannen voet met de werkvoorraad. Tegelijk lijken deze soms toch onnodig lang te blijven liggen. Onder andere doordat ze niet goed zijn toegewezen en pas na enige tijd worden doorgestuurd naar andere teams of medewerkers.

In 2023 is het meldingssysteem BinnenBeter, met bijbehorende app BuitenBeter, ingevoerd voor meldingen in de openbare ruimte. De meldingen liepen eerst via JOIN, dit werkte niet praktisch om meldingen te volgen, te rapporteren en de inwoner een goede terugkoppeling te geven. Met dit nieuwe meldingssysteem kan de melder de precieze locatie aangeven op een kaart en er kunnen foto's van de situatie worden toegevoegd. Hopelijk kunnen we met BinnenBeter, de meldingen beter verdelen en sneller oppakken.

Boomfeestdag

De Boomfeestdag wordt jaarlijks georganiseerd door Stichting Nationale Boomfeestdag. Het doel is om kinderen meer inzicht, kennis en het belang voor bomen voor een duurzame leefomgeving bij te brengen. Als gemeente kunnen we daar zelfstandig invulling aan geven.

Als gemeente hebben we hier de laatste jaren weinig aan gedaan. Reden is dat het organiseren ervan geen prioriteit krijgt. Er is voor dit doel overigens wel een bescheiden budget beschikbaar.

Overigens is bij IBOR-Infra recentelijk bekend dat Team Duurzaamheid beschikt over budget voor natuureducatie. Daaruit blijkt dat de communicatie tussen verschillende afdelingen zeker beter kan.

7. Aanbevelingen

Samenhang en ambities

De I van IBOR staat voor integraal. We onderschrijven het belang van samenwerken en oog hebben voor verschillende belangen. Maar de praktijk is helaas nogal eens weerbarstig! Dit vraagt onveranderd aandacht en bereidheid verder te kijken dan het belang van één vakdiscipline of team. Het zou goed zijn als ruimtelijke ontwikkelingen meer met een project overstijgende blik worden benaderd. Met name als het gaat om vastgestelde ambities voor meer natuurwaarden is zendingswerk niet overbodig. Biodiversiteit vergroten is meer dan hier en daar een hoek inzaaien met inheemse flora. Toevoegen van natuurwaarden aan ruimtelijke ontwikkelingen betekent dat daar ruimte voor nodig is; zowel in oppervlakte als financieel. Om hier gestructureerd invulling aan te geven kan gedacht worden aan een natuurstructuurplan of een beheerplan die als onderlegger fungeert bij ontwikkelingen. Er kan dan voor dit onderdeel gericht gewerkt worden aan versterking van natuurwaarden met meer samenhang met het grotere plaatje.

Ook de samenwerking tussen verschillende vakdisciplines kan gestroomlijnder. Vaak weten we van elkaar niet welke projecten er lopen en wie daarbij aan is gesloten. Ook moet er nauwer worden samengewerkt met andere teams of afdelingen die overlap hebben met groen, zoals Team Duurzaamheid. Zo voorkomen we dat mensen met hetzelfde idee aan de slag gaan en kunnen we de ideeën bundelen en samen uitwerken. Dit kan kostenbesparend zijn.

Groenplatform

Om beter en intensiever samen te werken met groene organisaties zou het een idee zijn om een groenplatform op te zetten. Een groenplatform is een samenwerkingsverband van publieke en maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor de kwaliteit van het landschap binnen de gemeente. Door samen te werken worden de middelen en expertises gebundeld om landschappelijke ambities en wensen vanuit de samenleving te realiseren. Denk hierbij aan organisaties zoals SBB, Landschapsbeheer Groningen, Natuurmonumenten, IVN en Waterschap maar ook aan lokale kleinere organisaties of een aantal enthousiaste inwoners die zich in willen zetten of meedenken over groen.

Overlast

Er is een directe relatie tussen overlast van roeken en beheer van bomen en bosjes. In de kadernota 2023 is hiervoor structureel € 30.000 opgenomen. De uitvoering vraagt nog wel uitwerking. Aanbevolen wordt niet alleen in te zetten op de korte termijn, maar ook in het versterken en realiseren van (nieuwe) gedooglocaties. En aanvullend daarbij de verbinding te zoeken met het versterken van groenstructuren en vergroten van biodiversiteit. Samenwerking met andere grondeigenaren (buurgemeenten, Rijkswaterstaat, provincie, waterschap, SBB) zal daarbij belangrijk zijn.

Financieel

Eenzijdige afname van fte's of budget achten we niet verantwoord en wordt sterk afgeraden. Dit zal altijd ten koste gaan van de kwaliteit. Voldoende invulling geven aan de wettelijke zorgplicht is dan eveneens onmogelijk. Onveilige situaties, ontevredenheid van inwoners en kapitaalvernietiging nemen daarmee evenredig toe. Alleen wanneer dit in verhouding staat tot afname van areaal, andere inrichting of beheervorm is dit verantwoord.

Aanbevolen wordt het bestaande budget voor inspectie en aanvullend onderzoek van bomen in stand te houden. Het maakt mogelijk structureel invulling te geven aan onze zorgplicht op dit onderdeel.

In deze evaluatie gaat het wat betreft inzet van medewerkers en budget over groen dat in de begroting is toegerekend aan openbaar groen. Aandachtspunt is dat er meer groen is dan dit. Deze evaluatie heeft dit verder buiten beschouwing gelaten. Met name het in beeld brengen van benodigde arbeid en materialen, voor onderhoud van de begraafplaatsen die toegerekend worden aan het product begraafplaatsen, vraagt aanvullend op deze evaluatie aandacht. Voor de financiële gevolgen van deze evaluatie is een voorstel met begrotingswijziging aan de raad nodig.

Monitoren

Geconstateerd is dat het beoordelen van de actuele groenkwaliteit aandacht vraagt. Aangeraden wordt de kwaliteit periodiek, met behulp van een vaste methodiek, te monitoren. Het verdient daarbij de voorkeur dit door een externe partij te laten doen. Dit vraagt weliswaar extra middelen maar voorkomt extra belasting van medewerkers en borgt daarnaast toch beter een objectieve beoordeling.

Deze evaluatie is gebaseerd op het eerste volledige jaar nadat het GBP is vastgesteld. Gebleken is dat benodigde gegevens niet eenvoudig beschikbaar zijn. Het advies is om in de toekomst consequenter data bij te houden die van belang is voor een adequate evaluatie. Dit betreft met name goed inzicht hebben in beschikbare productieve uren, afwijkende besteding van uren, en grotere afwijkingen van gehanteerde normen (verzuim, onwerkbaar weer). In combinatie met up-to-date areaalgegevens en parameters (uurloon, materiaalkosten) kan dan jaarlijks, goed onderbouwd, de begroting bijgestuurd worden.

IBOR/ Infra

Het advies is om minimaal de aanbevelingen uit het formatie-onderzoek van RHDHV wat betreft fte's groen bij IBOR-Infra over te nemen; concreet betekent dit een extra beheerder groen en aanvullend nog extra capaciteit voor databeheer en borging van 'groene uitgangspunten' in projecten. De laatste twee punten vragen nog nadere concretisering.

De aanbeveling is nog altijd de minimum variant! Als hier geen gevolg aan wordt gegeven blijft er structureel te weinig capaciteit voor alle werkzaamheden. We adviseren de beschikbare tijd allereerst in te zetten voor beleids- en beheeraspecten.

IBOR/ Uitvoering

De relatie tussen productieve uren en kwaliteit is wat betreft openbaar groen inzichtelijk. In de praktijk doen de betrokken medewerkers er nog weleens 'even iets bij' zoals verkiezingen, stormschade of slepen met meubilair. Het verdient aanbeveling te monitoren hoeveel tijd dit opslokt. Het gaat immers direct ten koste van groenkwaliteit. Bovendien is het, net als werkelijke cijfers van weersverlet en verzuim, van belang als onderbouwing van resultaten.

Wat we zelf nog kunnen uitvoeren staat door personeelsverloop en onvoldoende competenties onder druk. Geadviseerd wordt daar met een toekomstvisie op te anticiperen.

Competenties

We adviseren medewerkers een goed gevulde gereedschapskist te geven. De inhoud bestaat niet alleen uit hardware als een beeldscherm of maaimachine. Minstens zo belangrijk is te zorgen voor voldoende kennis en vaardigheden. Dat kan vakinhoudelijk zijn maar ook bijvoorbeeld hoe je bepaalde doelgroepen goed begeleidt. Aanbevolen wordt op basis van wat het beleid en de organisatie van ons vragen een scholingsprogramma op te stellen. Uiteraard speelt een langetermijnvisie daarbij een grote rol.